

Cái Thuở Ban Đầu Lưu Luyến Ấy

(Viết tặng người bạn tri kỷ:
Bác Sĩ Phạm Quốc Quân,
Đại Học Y khoa Bordeaux, France.)

Em yêu dấu,

Anh mở đầu lá thư với câu thơ của Thế Lữ “*Cái thuở ban đầu lưu luyến ấy... Ngàn năm chưa dễ mấy ai quên*” bởi vì nó thật đúng với tâm trạng anh đang sống dù đã bước vào tuổi già và kể từ dạo ấy, biệt ly đến nay đã gần nửa thế kỷ cũng chưa một lần gặp lại em.

Em vẫn biết, con người anh bản chất kín đáo hay che dấu tình cảm mà đã tỏ được lòng mình qua lời thơ ấy thì tất nhiên phải bị thúc đẩy mạnh bởi nội tâm. Tuổi già đi giữa cảnh hoàng hôn, chẳng bao lâu chiều tàn rồi sẽ nhạt nắng nên vào thời điểm này, anh chỉ muốn bày tỏ sự thật ít ra cũng để thành thật với chính mình! Quả tình, từ buổi chia tay, hình ảnh em vẫn đi bên cạnh đời anh; mỗi khi nhớ đến, tâm hồn lại dấy lên một nỗi buồn tiếc nuối...

Em còn nhớ sân trường Yersin Đà Lạt, sương mù mênh mang một buổi sáng trời lạnh vào giờ ra chơi, anh đến gặp em lần đầu làm quen. Em, người con gái Saigon theo học và nội trú nơi đây, có cái tên dài để nhớ mà anh chẳng bao giờ quên: “*Trương Thị Kim Sương Sylvie classe philo 62 – 63*”. Năm cuối, vì em thi rớt “*Bac*” nên anh đã trốn nhà, cùng đi xe đò lên Nha Trang để giúp em thi lấy bằng Tú Tài chương trình Việt tháng 8 mùa hè 63. Lúc em bước vào phòng thi, anh cô đơn nên thơ thẩn một mình ngoài bãi biển, tình cờ gặp ngay mẹ anh và hai em đang tắm nắng nghỉ hè ở đây làm anh giật mình, ngỡ ngàng đến lặng người... Tuổi 18 vừa bước vào đời, thúc đẩy bởi tình yêu mà đã tập tành nói dối quanh rồi bị lộ tẩy!

Một buổi tối trên Đà Lạt, 10 giờ đêm khi thành phố đã yên ngủ, em hốt hoảng ghé nhà anh, mặt xanh như tàu lá, kể chuyện bị người thầy dạy kèm môn Math tỏ tình, nhỏ to nói lời yêu thương chiều hôm ấy. Em vừa thở vừa kể với vẻ ngại ngùng sợ hãi làm anh thêm tự đắc và hãnh diện với mối tình đầu chân thật. Nỗi máu anh hùng, anh đi kiếm ông ta và cuối cùng dù chẳng có gì xảy ra, anh vẫn tự hào đã bảo vệ người yêu về lại cư xá yên ổn... Chuyện cũ còn nhớ mà người xưa hôm nay đâu rồi?

Xong trung học Yersin, anh về Saigon theo Đại học Dược khoa, ở trọ nhà người quen cũng ngay sát khu nhà em đường Bùi Thị Xuân nên chiều nào anh cũng ghé, tí tê tâm sự mãi đến khi ba em đi làm về... Có lúc, hai đứa ngồi tán gẫu ở quán nước gần đó và chính tại nơi đây, tình cờ anh đã chứng kiến tận mắt cảnh tự thiêu của Thượng Tọa Thích Quảng Đức ở ngay góc ngã tư Phan Đình Phùng và Lê Văn Duyệt. Sao cái thời son trẻ ấy, chúng mình hồn nhiên quá em nhỉ?

Anh vẫn nhớ Sương, thân hình nhỏ nhắn, tóc để ngang vai giống cô ca sĩ Sylvie Vartan đương thời, tung tăng mặc váy “*plissée*” với chiếc áo lụa xanh, hẹn hò theo anh nhảy nhót trong các “*boom*” tổ chức ở nhà bạn bè hay phòng trà ca nhạc. Con trai ở tuổi mới lớn vô tư nhiều tội lỗi... anh đã nói dối mẹ là xe bị mất cắp rồi đem bán chiếc Mobylette ấy để lấy tiền đi chơi với em.

Mùa thu tháng 10 năm 1964, anh được giấy phép đi du học Pháp và từ đó hai đứa xa nhau... Ngày anh đi, đôi mắt em buồn, long lanh nước mắt giận hờn vì tưởng anh đã phụ tình, bỏ em ở lại để hồ hởi lên đường bay về chân trời mới phương Tây. Thời gian đã trả lời và nghi vấn ấy của em chỉ đúng một phần nhỏ. Anh học Y khoa ở Bordeaux, ra trường và sau mấy chục năm làm việc ở bệnh viện, bây giờ đang sống đời hưu trí.

Thời gian đầu, thư em và thư anh chồng chất thành từng đống... rồi mỗi năm mỗi vắng! Không thấy nhau đã lâu mà đời người con gái rục rờ được mấy mùa xuân? Do lẽ ấy, anh cũng đành an phận, âm thầm chấp nhận cái duyên số bẽ bàng. Em học philo hẳn còn nhớ bài thơ “*Les Feuilles Mortes*”:

*“Dans ce temps là, la vie était plus belle
Et le soleil plus brulant qu’aujourd’hui”*
(Thuở ấy, cuộc đời đẹp hơn
và mặt trời nóng cháy hơn bây giờ)

và câu cuối cùng kết luận tựa như chuyện hai đứa mình:

*“Et la vie sépare ceux qui s’aiment
Tout doucement, sans faire de bruit”*
(Và cuộc đời chia cách những kẻ yêu nhau,
nhẹ nhàng không gây tiếng động).

Thời gian qua nhanh như bóng mây, thắm thoát đã 49 năm kể từ ngày xa em và dù muốn hay không, chúng ta mỗi người cũng đã chọn một cuộc đời hay nói khác đi mỗi người một con đường. Anh lập gia đình sớm vào một hoàn cảnh bất buộc cuối thập niên 60; mẹ của ba đứa con anh là một phụ nữ Pháp tốt nghiệp cùng phân khoa nhưng có lẽ vì đời sống tình cảm nhiều khác biệt không mấy suôn sẻ, thuận hòa nên giữa đường đứt gánh... vợ chồng ly dị! Đôi khi anh tự hỏi: *“Khi con người thiếu hạnh phúc giống cái đèn bầy mắt điếm tựa vì thế kỷ niệm êm đềm cần thiết như những chiếc phao để họ bám víu nổi trôi giữa dòng hải lưu?”* “Cái thuở ban đầu lưu luyến ấy” lúc đó thường nổi bật như một kỷ vật vì mang sẵn nhiều ý tình cao đẹp!

Vẫn biết rằng, dòng đời như dòng sông, nước mát hay lạnh, nông sâu tùy khúc để hiểu thực tế... nếu may mắn mà gặp lại, nhiều triển vọng chúng mình sẽ không nhận ra nhau và cũng có thể thất vọng không chừng! Có lẽ phát sinh từ dĩ vãng đấng cay và hiện tại cô đơn nên dù thế nào, cái ý nghĩ đi tìm lại mỗi tình đầu vẫn gắn chặt vào đời sống của anh bây giờ.

Năm 1974, hồi hương sau 10 năm xa nhà, về Saigon hôm trước hôm sau, anh đã đến tìm em ở căn nhà đường Bùi Thị Xuân nhưng nơi đây đã đổi chủ. Một mình, đến quán “Piano Bar” cùng dĩa phổ uống ly cà phê, nhìn dòng đời xuôi ngược mà lòng se thắt... nhớ em! Kể từ ngày ấy, lại thêm 39 năm, anh vẫn tự hỏi bây giờ em ở đâu? Còn sống trên quê hương hay lưu lạc phương trời nào? Thời gian sau này, gia nhập phái đoàn y khoa thiện nguyện về Việt Nam giúp đỡ dân nghèo, đôi lúc anh mỉm cười với ý nghĩ lạc quan... ví như quả đất tròn thì ngược xuôi, xuôi ngược trên quê hương thế nào rồi cũng có lúc chúng mình ngẫu nhiên gặp lại nhau... “Cái thuở ban đầu lưu luyến ấy” là kỷ niệm êm đềm sống mãi trong tâm hồn tựa như âm thanh vô nhẹ của những cánh bướm khi cất cánh bay lên một buổi chiều nào mà dội vào hồn người biết bao nhưng nhớ... đôi khi vượt cả không gian lẫn thời gian dài suốt một đời trăm năm! Có phải hiện tượng này chỉ xảy ra với tình yêu “platonique” khi mà hai kẻ yêu nhau thuần khiết, chưa một lần đam mê xác thịt như chuyện tình của anh và em?

“Bao giờ cho tôi gặp lại em?” Câu hỏi sẽ mãi mãi theo anh cho dù thất vọng lẫn tuyệt vọng chờ đợi ở cuối đường đời... Viết bức thư này, anh gửi vào không gian, tình cờ em đọc mà hồi âm thì hãy hiểu rằng ấy là hạnh phúc vô giá em tặng cho một người không sao quên được hương vị tình yêu thơ ngây thuở ban đầu... Ấy chính là mối tình đầu khó quên!

Gửi vội em nụ hôn chưa một lần dám trao...

Cao Đắc Vinh